

TISKOVÁ ZPRÁVA č. 134/24

V Lucemburku dne 10. září 2024

Rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech C-29/22 P | KS a KD v. Rada a další a C-44/22 P | Komise v. KS a další

Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP): Soudní dvůr upřesnil rozsah pravomoci unijních soudů

Soudní dvůr má v tomto rámci pravomoc posoudit legalitu úkonů nebo nečinnosti, které se přímo netýkají politických nebo strategických rozhodnutí v rámci této politiky, nebo je vyložit

KS a KD, nejbližší rodinné příslušnice osob, které v roce 1999 zmizely nebo byly zabity v Kosovu, podaly u Tribunálu Evropské unie žalobu. Dotyčná věc se týká civilní mise Evropské unie v Kosovu (Eulex), která byla uskutečněna v rámci SZBP. Tribunál tuto žalobu odmítl kvůli zjevnému nedostatku pravomoci o ní rozhodnout. Na základě kasačního opravného prostředku Soudní dvůr konstatoval, že unijní soudy mají pravomoc posoudit legalitu úkonů nebo nečinnosti v rámci SZBP, které se přímo netýkají politických nebo strategických rozhodnutí, nebo je vyložit. Tak je tomu zejména v případě rozhodnutí přijatých misí Eulex Kosovo, pokud jde o výběr personálu nebo o zavádění kontrolních opatření či prostředků nápravy.

Evropská unie zřídila v roce 2008 civilní misi na podporu právního státu nazvanou Eulex Kosovo, která měla mimo jiné vyšetřit trestné činy související s osobami, které v Kosovu v roce 1999 zmizely nebo byly zabity, a to v rámci konfliktu odehrávajícího se v této zemi. V roce 2009 zřídila Unie kontrolní komisi pro dodržování lidských práv projednávající stížnosti na porušování lidských práv, kterého se dopustila Eulex Kosovo při plnění svého mandátu.

Na základě stížností KS a KD dospěla kontrolní komise v listopadu 2015 a říjnu 2016 k závěru, že došlo k porušení několika základních práv. V březnu 2017 tato komise rozhodla, že se případy uzavírají, a přitom konstatovala, že vedoucí mise Eulex Kosovo jednal podle doporučení, která mu zaslala, pouze zčásti. KS podala proti Radě Evropské unie, Evropské komisi a Evropské službě pro vnější činnost žalobu na určení mimosmluvní odpovědnosti pro porušení několika ustanovení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (EÚLP). V prosinci 2017 Tribunál konstatoval, že k rozhodnutí o této žalobě zjevně nemá pravomoc¹.

KS a KD následně podaly u Tribunálu proti Radě, Komisi a Evropské službě pro vnější činnost další žalobu. Domáhaly se náhrady újmy, která jim údajně vznikla v důsledku různých úkonů a nečinnosti zejména v rámci vyšetřování, jež byla prováděna během mise Eulex Kosovo. V červnu 2021 kromě toho podaly KS a KD návrh na provedení důkazů, kterým se domáhaly předložení úplného znění operačního plánu mise Eulex Kosovo. V listopadu 2021 Tribunál tuto žalobu odmítl ze stejného důvodu².

Na základě kasačního opravného prostředku Soudní dvůr posledně uvedené usnesení Tribunálu částečně zrušil a ve zbývajících částech mu věc vrátil.

Připomněl, že začlenění SZBP do ústavního rámce Unie znamená, že se základní zásady unijního právního řádu uplatní i v rámci této politiky. K těmto zásadám patří zejména dodržování právního státu a základních práv, což jsou hodnoty, které vyžadují, aby unijní orgány podléhaly soudní kontrole.

Je pravda, že ani články Smluv a Listiny základních práv Evropské unie, v nichž je zakotveno právo na účinnou právní ochranu, ani námitka porušení základních práv samy o sobě neodůvodňují, aby unijní soudy konstatovaly, že mají v dané věci pravomoc. Omezení pravomoci Soudního dvora v oblasti SZBP stanovené ve Smlouvách ostatně **není neslučitelné s právem na účinné opravné prostředky zaručeným v EÚLP** – Evropský soud pro lidská práva již připustil ústavní omezení pravomocí soudů státu, pokud jde o akty, které nelze oddělit od jeho mezinárodních vztahů.

Soudní dvůr, který vyložil Smlouvy zejména s ohledem na právo na účinnou právní ochranu a zásady právního státu, **nicméně konstatoval, že má pravomoc posoudit legalitu úkonů nebo nečinnosti v rámci SZBP, které se přímo netýkají politických nebo strategických rozhodnutí, nebo tyto úkony vyložit.**

V projednávaném případě uvedl, že způsobilost mise Eulex Kosovo zaměstnávat personál je součástí běžného řízení v rámci plnění mandátu uvedené mise. **Rozhodnutí přijatá misí Eulex Kosovo, pokud jde o výběr personálu, který tato mise zaměstnává, tedy přímo nesouvisí s politickými nebo strategickými rozhodnutími činěnými uvedenou misí v rámci SZBP.**

Ke stejnému závěru Soudní dvůr dospěl i v souvislosti s neexistencí ustanovení, která by počítala s **právní pomocí v řízeních před kontrolní komisí**. Pokud jde stejně tak o neexistenci **prováděcích pravomocí** svěřených kontrolní komisí a **prostředků nápravy** v případě porušení zjištěných touto kontrolní komisí, Soudní dvůr konstatoval, že učinění závěru, zda budou úkony a nečinnost této mise podléhat kontrolnímu mechanismu, souvisí pouze s jedním aspektem jejího administrativního řízení.

Soudní dvůr pak v témže smyslu uvedl, že **absence nápravných opatření** umožňujících zhojit porušování základních práv, které zjistila kontrolní komise, i **řádného právního přezkumu** případu KD souvisí s nepřijetím individuálních opatření a přímo nesouvisí s politickými nebo strategickými rozhodnutími činěnými v rámci SZBP.

Prostředky poskytnuté misí Eulex Kosovo a rozhodnutí o **odejmutí výkonného mandátu** této mise se naproti tomu takových politických nebo strategických rozhodnutí přímo týkají – Tribunál tudíž nepochybil, když konstatoval, že nemá pravomoc rozhodnout o této části žaloby podané KS a KD.

UPOZORNĚNÍ: Proti rozsudku či usnesení Tribunálu lze podat kasační opravný prostředek k Soudnímu dvoru, který je omezen na právní otázky. Kasační opravný prostředek zásadně nemá odkladný účinek. Je-li kasační opravný prostředek přípustný a opodstatněný, Soudní dvůr rozhodnutí Tribunálu zruší. Pokud to soudní řízení dovoluje, může Soudní dvůr ve věci vydat sám konečné rozhodnutí. V opačném případě vrátí věc zpět k rozhodnutí Tribunálu, který je vázán rozhodnutím vydaným Soudním dvorem v rámci kasačního opravného prostředku.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění rozsudku, a případně jeho shrnutí](#) se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Zůstaňte ve spojení!

¹ Usnesení ze dne 14. prosince 2017, KS v. Rada a další (T-840/16).

² Usnesení ze dne 10. listopadu 2021, KS a KD v. Rada a další (T-771/20).